

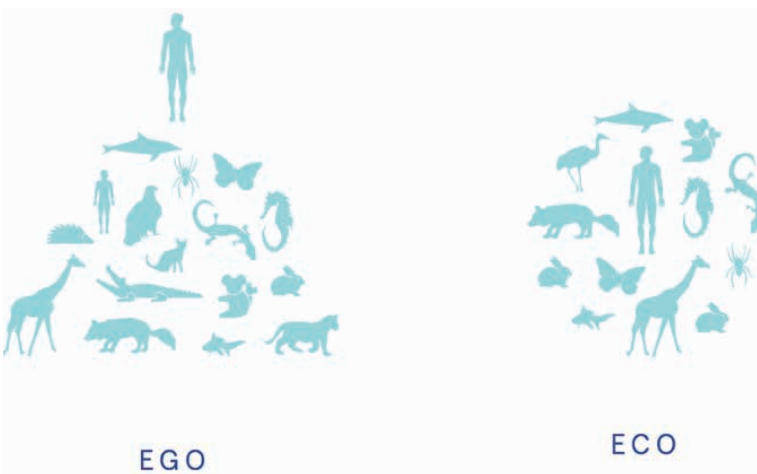
Krien Hansen
Beleidscoördinator
Liesbeth Franssen
Freelance Communicatiemedewerker

Hoe kunnen we mogelijke conflicten tussen mensen en wilde dieren aanpakken?

Aanbevelingen van Vogelbescherming Vlaanderen

Samenleven met wilde dieren is iets dat we als mens al eeuwenlang (moeten) doen. Het brengt vaak plezier en is goed voor ons mentaal welzijn: een ontmoeting met bv. een ree, gierzwaluw of buizerd zorgt bij velen onder ons voor een piek in gelukshormonen. De mens heeft de natuur echter serieus onder druk gezet en is alle voeling

kwijt. Al veel te lang handelen we in het westen alsof wij als mens boven alles staan, wij de natuur kunnen en moeten beheren en wij alles weten. Het is tijd om die zienswijze bij te sturen. Wij staan niet boven de natuur, maar vormen er een onderdeel van. Zoals hieronder afgebeeld.

egocentrisme vs ecocentrisme, gebaseerd op het diagram van Steffen Lehmann (2010)

Preventie als leidraad om schade te vermijden

Conflicten tussen mensen en wilde dieren leiden soms tot schade, zowel voor de mens als het wild dier. In de huidige – egocentrische – redenering ‘de mens boven de andere levende wezens’ wordt het doden van dieren vaak als oplossing naar voor geschoven om schade aan menselijke eigendom te vermijden. Als algemene maatregel houdt dit echter geen steek (zie kaderstuk: waarom op vossen jagen zinloos is).

Volgens ons is jacht zoals het nu georganiseerd is, niet de oplossing om het samenleven tussen mensen en wilde dieren te verbeteren en schade te voorkomen.

Wat dan wel? Preventie, preventie, preventie!

Waarom op vossen jagen zinloos is

Tijdens de jacht worden roofdieren die in normale omstandigheden prooidieren onder controle houden bejaagd. Dat werkt heel verstorend voor het ecosysteem. Neem nu de vos in Vlaanderen. De jacht op de vos is een ramp voor de ecologische relatie tussen vossen en konijnen. Als er op vossen gejaagd wordt, kunnen konijnen in aantal toenemen en schade aanrichten. Als reactie daarop doden de jagers konijnen om de populatie in toom te houden. De natuurlijke werking van het ecosysteem waarbij de vossen de konijnen in evenwicht houden, is dus volledig verstoord.

Bovendien zijn vossen territoriale dieren. Wordt een vos gedood, komt zijn territorium vrij en neemt een andere vos binnen de kortste keren die ruimte in. Zinloos dus.

“Wilde dieren hebben nood aan voldoende bewegingsvrijheid, een kwalitatieve leefomgeving en voedsel dat op natuurlijke wijze beschikbaar is.”

Niet beheren, wel samenleven

Er is met andere woorden een mentaliteitswijziging nodig. We presenteren je graag ons duurzaam stappenplan waarbij we een onderscheid maken tussen een lange termijn aanpak waarbij oorzaken van mogelijke schade duurzaam aangepakt worden en een korte termijn benadering waarbij symptomen worden bestreden.

Natuurherstel

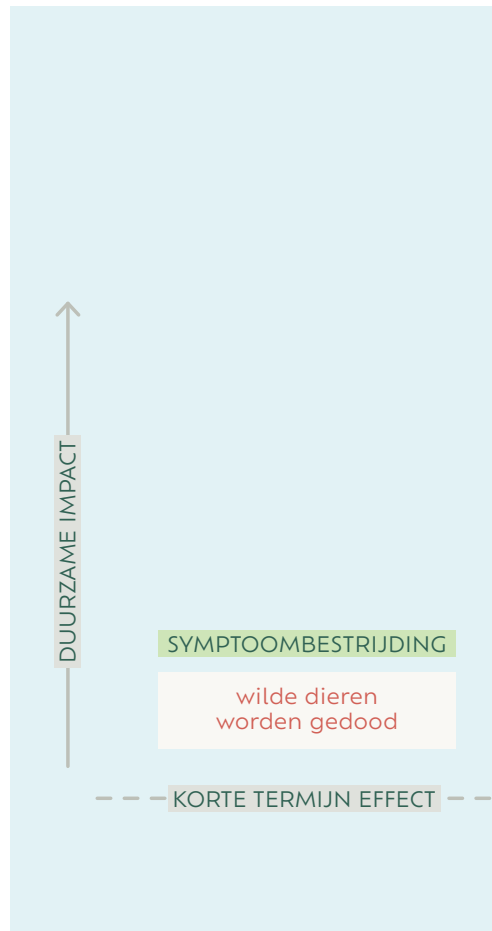
Wilde dieren hebben nood aan voldoende bewegingsvrijheid, een kwalitatieve leefomgeving en voedsel dat op natuurlijke wijze beschikbaar is. Natuur herstellen is de beste langetermijnoplossing om ervoor te zorgen dat wilde dieren terug floreren, ook in het dichtbebouwde Vlaanderen. Niet enkel in natuurgebieden, maar overal. Dat zal trouwens ook de mens ten goede komen: de gezondheidsvoordelen van meer natuur en dus een gezonde leefomgeving zijn intussen meermaals wetenschappelijk aangetoond.

Beter leren samenleven

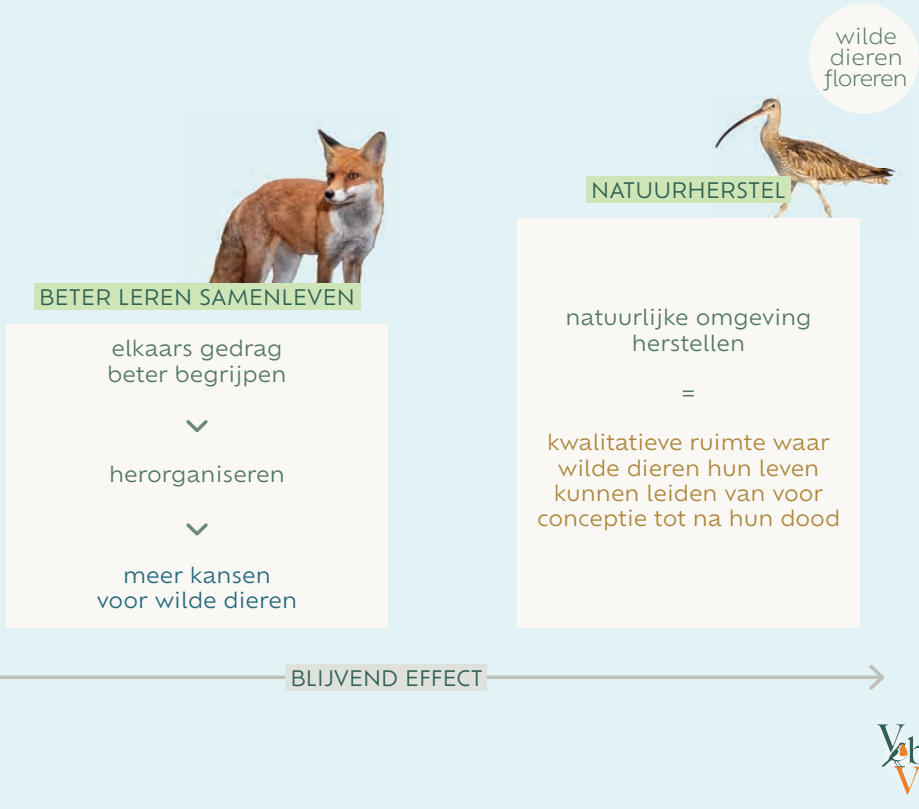
Conflicten zijn onvermijdelijk. Doen we nu al voldoende om inzicht te krijgen in de oorzaak van het conflict? Durven we ook eens vanuit het standpunt van het wild dier naar een conflict kijken?

Laten we het gedrag van dieren beter leren begrijpen en ons handelen daar op afstemmen. Enkele voorbeelden:

- **Bescherm je kippen** tegen de vos of steenmarter. De maatregelen hiervoor staan op punt en zijn vrij beschikbaar. Zie bijvoorbeeld: www.natuurhulpcentrum.be/pluimvee-en-kleinvee/
- Een kustgemeente kan de **afvalophaling anders organiseren** zodat de meeuwen geen kans meer krijgen om zakken open te prikken. Meer info: scan de QR-code hiernaast.
- De schapen in Limburg worden door het **Wolf Fencing Team** beschermd tegen de wolf, zie p. 26.

Hoe schade beperken?

Symptoombestrijding bij acute schade

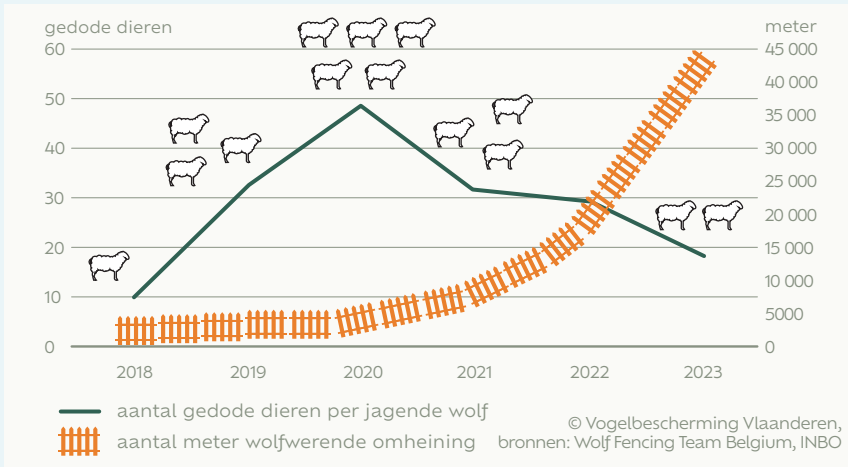
Dieren doden moeten we beschouwen als symptoombestrijding en dus een uitzonderlijke maatregel. Vooraleer die maatregel ingezet kan worden, moet aan 3 voorwaarden gelijktijdig voldaan zijn: (1) de economische schade moet bewezen en berekend zijn, (2) die economische schade moet herhaaldelijk voorkomen op dezelfde plaats, (3) er moet maximaal ingezet zijn op het voorkomen van die schade door

bvb. de oorzaak van de aanwezigheid van het wild dier weg te nemen en/of het wild dier te leren dat het daar niet moet zijn.

Is aan die 3 voorwaarden voldaan, kan overwogen worden om het dier te doden. Maar dan moet het wel goed wetenschappelijk onderbouwd zijn en moet gemeten worden of het beoogde effect bereikt is.

Het Wolf Fencing Team: het bewijs dat de juiste beleidskeuzes maken, helpt.

Sinds 2021 stijgt het aantal meter wolfwerende omheining geplaatst door het Wolf Fencing Team exponentieel en daalde het aantal gedode schapen aanzienlijk. Zonder dat daar een wolf voor gedood moest worden.

Het Wolf Fencing Team bewijst dat inzetten op preventie helpt om schade te voorkomen. We moeten leren uit dit succes en het als kans aangrijpen om op een andere manier te leren samenleven met wilde dieren. Een manier waarbij we onze menselijke rol op aarde naar waarde schatten: gelijkwaardig aan die van wilde dieren. Jacht zoals ze nu georganiseerd is in Vlaanderen is niet meer 'van deze tijd'. Het is tijd om ons samenleven met wilde dieren vanuit een open blik te bekijken en het doden van een wild dier enkel als laatste redmiddel te zien, niet meer als algemene maatregel zoals nu.

Conclusie. Hoe mensen en wilde dieren beter kunnen samenleven blijft een uitdaging. Laten we nog meer inzetten op duurzame oplossingen waarbij zo min mogelijk dieren moeten gedood worden.

Vogelbescherming Vlaanderen gaat in gesprek

Beter leren samenleven met wilde dieren vormt de kern van onze beleidswerking. Na de recente verkiezingen gaan we die werking nog versterken door in gesprek te gaan met alle democratische partijen en hun verkozenen. Zo verduidelijken we onze standpunten en geven we wilde dieren meer kansen om hun stem ook te laten weerklinken op politiek niveau.